

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΚΕΔΡΟΣ»

Ἀναστασίου Ι. Πεπονῆ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

*Ἡ «Προσωπικὴ Μαρτυρία» ἀρχί-
σε νὰ κυκλοφοροῦε στὴν Ἀθήνα στὶς
19 Σεπτεμβρίου 1970. Μέσα σὲ 45
μέρες ἡ πρώτη ἐκδοση εἶχε πιάσει
ἐξαντληθῆ. Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς
δεύτερης Ἐκδοσης παραθέτομε ἀ-
ποσπάσματα ἀπὸ κρίσεις καὶ σχό-
λια ποὺ προκάλεσε τὸ βιβλίο. Με-
ρικὲς δημοσιεύθηκαν, ἄλλες διατυ-
πώθηκαν σὲ ἐπιστολὲς πρὸς τὸν
συγγραφέα ἢ σὲ τρίτους, καὶ ἄλ-
λες, κάτω ἀπὸ εἰδικὲς συνθήκες,
διατυπώθηκαν προφορικῶς :*

Τὸ βιβλίοκ ἐλόκληρο τὴν ἴδια μέρα ποὺ τὸ πήρα στὰ χέρια μου. Τὸ ἔβρα-
σο, τὸ ἔβρασο, ποὺ ἐκφράζει, καὶ οἱ ἱερὲς ἐμπειρίες, ποὺ εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ,
μ' ἔκαναν νὰ μὴ μπορῶ νὰ τὸ ἀπομακρύνω ἀπὸ τὰ μάτια μου, πρὶν φθάσω
στὴν τελευταία του σελίδα.

Δὲ θυμῆμαι, ἂν ἔχω διαβάσει μὲν εὐκρινέστερη καὶ ποὺ τίμια «Μαρ-
τυρία».

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Πήρα τὸ βιβλίο σου στὰ χέρια μου μὲ ἐνδιαφέρον. Τένοιαζα κάποιου τυχαίου,
γὰ νὰ ρίξω μερικὲς πρῶτες ματιές. Γρήγορα μεταβλήθηκε σὲ συστηματικὸ
διάβασμα. Καὶ δὲν σταμάτησα παρὰ μόνο όταν ἐξαντλήθηκε ὅλο τὸ καίμενο.

Μὲ συγκίνησε ἡ ἱστορία τῆς συντροφικῆς σου ποὺ περιλαμβάνει τόσες ἐν-
διαπερσοῦς μορφές.

Χωρὶς λυπηρόδες καὶ ὑπερβολές, ἡ λιτότητα ἔβρασο, ἡ καθαρὴτητα γλωσ-
σας καὶ ἡ εὐκρινεία τῆς φράσης, καθιστοῦν τὴν ἀφήγησή σου, σὰ ζωὴ
ποὺ κολᾷ, καὶ παισικῶς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΙΓΑΗΣ

Πρώην ὑπουργός

Ἐπιθυμῶ νὰ σὰς διαβεβαιώσω ὅτι πολὺ λίγα καίμενα τοῦ εἴδους τοῦ ἔχουν
τόσο ἱστορικὸ καὶ ψυχολογικὸ ἐνδιαφέρον, καὶ ἀκόμη λιγότερα εἶναι γραμμέ-
να μὲ τόσο θερμὴ καρδιά καὶ κομψότητα ἔβρασο — ὅπως τὸ δικό σου.

Εἶναι κάτι παραπάνω ἀπὸ μιὰ «προσωπικὴ μαρτυρία». Τὸ αἰσθάνομαι σὰν
μὲν «ἐκ θαύμων» καταγγελία μιᾶς μαρτυρικῆς γενιᾶς ποὺ καταπροδόθηκε
ἀπὸ μικροὺς καὶ μεγάλους, τὴν ἐποχὴ ἀκριβῶς ποὺ πῆγαμε (μέσα στὸν ἐν-
θουσιασμό καὶ μέσα στὸν πόνο τῆς) νὰ δώσῃ ὅ,τι καλύτερο εἶχε.

ΕΓΓΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ

Ἡ ἀφήγησις μὲ λιτότητα καὶ ἐνέργεια, μεταφέρει τὴν ἀγωνία καὶ τὸ
ἀγωνιστικὸ πνεῦμα μιᾶς ἀπὸ τῆς κρισιμότερας περιόδου τοῦ ἔθνικοῦ μας
εἴδου. Ἡ ἀντανάκλασις στὸν τόπο καὶ στὶς ζωὲς μας τῶν πολυμικρῶν γε-
γονότων καὶ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ συμπεφορτόνων καὶ ἰδεολογιῶν, οἱ χαμένες προ-
οπτικές καὶ θέσεις, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπιτυχίες καὶ οἱ μεγάλες ἐλπίδες περι-
γράφονται μὲ ἀντικειμενικὴ σιθῆματα καὶ πλήρη ἀναγνωρίσις τῆς συμβολῆς

έλεον, ανεξάρτητα από διαφωνίες της εποχής άκινης ή και μεταγενέστερας. Έναλο δείγμα άντιρότητος πού άποδεικνύει και την ιστορική άξια του κειμένου.

Σ' έλο το βιβλίο ή ύπαθήνη άντιμετώπιση των γενικότερων θεμάτων συνφαίνεται με τον πόνο και τό πάθος για τον τόπο, για τον λαό και για τους φίλους. Ή σέση αυτή του συγγραφέως άλλά και της άντιστασιακής γενιάς γενικότερα, είναι όχι μόνου άξια και γνώσια έλληνική, άλλά και ιδιαίτερο άδρος άποκτά στην εποχή μας και στην Έλλάδα σήμερα.

Τέλος, μέσα από την «Προσωπική Μαρτυρία» προβάλλου με διάγνια και έμπειρα όρισμένα άπό τό γενικότερα προβλήματα της Έλλάδος. Τό μόνο πού δέν συμπαρξίζουμαι είναι ή χαρακτηρισμός ως «ήττημένης» της γενιάς της Κατοχής. Πιστεύω πώς ή άντίσταση των χρόνων έκείνων με την άκατάλυτη προσήλωση στην έλευθερία και τά έθνικά ίδανικά ήταν με πλούσια έμπειρία, πού άνεξάρτητα από περιπέτειες και άπογοητεύσεις, συνδύαζε και θά συμπάλλη στο να στεριώσει στην τόπο μας ή δημοκρατία και ή πρόοδος.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤ. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

Θά τό έλεγα ένα βιβλίο σωστό, γιατί γραμμένο καθώς είναι με ειλικρίνεια και μέτρο, ύπηρετεί άπόλυτα τό στόχο του συγγραφέα του, πού δά μεγαλοποιεί όσα άπό μόνα τους στέκου μεγάλα και δέν αίσθηματολογεί για όσα άπό μόνα τους ξεπερνούν τά κοινά αίσθήματα. Καταθέτει, άπλά, σοδερά και τίμια τη δική του μαρτυρία, τη δική του εισφορά στην άπονημιώσευ μιας άγωνιστικής εποχής — των νέων ιδιαίτερα της δεκαετίας 1940 - 50, πού άφησε πίσω της χιλιάδες νεκρούς, γιατί έστρεφε μαζί της χιλιάδες άληθινά ζωντανούς.

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΛΑΣΚΟΒΙΤΗΣ
Αθήνα, Οκτώβριος 1970

Γέσην γλωσσική μου άφησε τό βιβλίο σου. Γλυκεία, γιατί μου θύμασε τά νεύτα μου, τις άγωνίες μας, πού ήταν κοινές τότε για όλη τη νεολαία' πικρή, γιατί μέσα στις γραμμές του βρίσκω την έννοια του γιατί έλοι οι κόποι, έλα οι θυσίες, έλα τά ίδανικά πού είχαμε έλοι με μια στεριωμένα έκθειά μέσα μας, να πάμε έτσι άδρια χαμένα.

Νά πώ ότι οά συγγαίρε, λέω ότι είναι κοινοτοπία. Τοστο θά πώ. "Ότι κλεισμένος στο καλή, ρούφηξα κυριολεκτικά τό γραφόμενό σου, ότι ξανάζηση όλη έκείνη την περίοδο πού τόσο διορφα, άνθρώπινα και με παλιό έναζωντανεύεις.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
Συγγραφέας και έκδότης του «Έθνος»

Μιά άπό τις όψεις του έργου του κ. Παπινή — όχι ή μόνη — είναι αυτή: άποτελεί πηγή και ντοκουμέντο σημαντικό για όποιον ιστορικό του μέλλοντος άσχοληθεί σοδερά με την πολυτάραχη και τόσο άμφοδητόμενη εποχή πού κλήθηκε τό βιβλίο: 1941 - 1952. Καταλαβαίνει ή άναγνώστης πολύ καλά την έπιλογή του 1952 σαν όρόσημο για τό κλείσιμο ενός πρώτου κύκλου' έκείνη τη χρονιά διαλόθηχαν τά όνειρα για μια γρήγορη πραγμάτωση των προδειατικών ίδανικών πού είχαν έμπνεύσει μαρικούς άπό τους έκλεκτούς της Κατοχικής Γενιάς, και όριστικοποιήθηκα ή νίκη του παρελθόντος